

QORTI TAL-APPELL

IMĦALLFIN

**S.T.O. PRIM IMĦALLEF SILVIO CAMILLERI
ONOR. IMĦALLEF TONIO MALLIA
ONOR. IMĦALLEF JOSEPH AZZOPARDI**

Seduta ta' nhar il-Ġimgħa 27 ta' Ottubru 2017

Numru 8

Rikors Numru 1000/15 LM

Dragonara Gaming Limited (C49848)

v.

**Il-Ministru tal-Finanzi; il-Ministru għall-Ekonomija, Investiment
u Intrapriżi Żgħar; Dr Emanuel Camilleri bħala *Chairman*
tal-*Privatisation Unit*; u Eden Leisure Group Limited (C4529)**

Il-Qorti:

Rat ir-rikors ġuramentat li ressqet is-soċjeta` attriċi fil-21 ta' Ottubru

2015, u li jaqra hekk:

- “1. FI-24 ta' Mejju, 2013, il-Privatisation Unit fi ħdan il-Ministeru għall-Ekonomija, Investiment u Intrapriżi Żgħar (‘il-Ministeru’) ħareġ sejħa għal Expression of Interest (“EOI”) għall-għoti ta' konċessjoni fir-rigward ta' ftuħ u operar ta' casino f'Malta.¹

¹ Dok DG1

- “2. Dragonara kienet uriet l-interess tagħha f’din il-konċessjoni u, fiż-żmien indikat għalhekk, issottomettiet numru ta’ mistoqsijiet intiżi sabiex ir-regoli li kienu ser jintużaw biex issir l-għażla jiġu ċċarati. Il-mistoqsijiet, flimkien mar-risposti, huma annessi.²
- “3. Fil-31 ta’ Lulju, 2013, il-Ministeru, tramite l-Privatisation Unit, ħareġ sejha għal proposti għall-konċessjoni (is-“Sejha”).³
- “4. Dragonara tefgħet l-offerta tagħha fit-13 ta’ Settembru, 2013 kif għamlu entitajiet oħra interessati, fosthom Eden Leisure Group Limited (“Eden”).
- “5. L-offerti finanzjarji nfetħu fil-21 ta’ Ottubru, 2013. L-offerta tad-Dragonara kienet ta’ €4,376,505. Dik ta’ Eden kienet ta’ €1,250,000.
- “6. Il-proċess li wassal għad-deċiżjoni tal-Ministeru kellu jintemm fi żmien qasir ferm, sal-31 ta’ Ottubru, 2013, bl-għotja tal-konċessjoni.⁴
- “7. Dragonara bdiet titfassab meta t-terminu mhux biss ġie u għadda, imma meta, għal xhur wara Ottubru, 2013, kien hemm skiet totali.
- “8. Eventwalment, fis-6 ta’ Frar, 2014, il-Privatisation Unit fi ħdan il-Ministeru (“PU”), avża li kienet saret short-list ta’ żewġ offerenti, Eden u Dragonara.⁵ Dragonara kitbet lill-PU fl-10 ta’ Frar, 2014 fejn, fost affarijiet oħra, attirat l-attenzjoni tal-PU għall-ħtieġa li l-kriterji għall-għażla jiġu applikati b’rispett għall-prinċipji legali applikabbli.⁶
- “9. Fl-14 ta’ Frar, 2014 l-istess PU ħabbar li kien ħatar kumitat tekniku – presjedut mill-Imħallef Emeritus Geoffrey Valenzia⁷ - biex jgħin fl-evalwazzjoni u l-proponenti li ġew shortlisted intalbu biex jagħmlu presentations lil dan il-kumitat.⁸ Wara li, fuq rikjuża da parti ta’ Dragonara, tneħħa membru ta’ dan il-kumitat – David Marshall – għaliex ma kienx fit and proper, saru presentations lill-istess kumitat fit-13 ta’ Marzu, 2014.
- “10. Dragonara kienet infurmata mill-PU li dan il-kumitat kien mistenni li jlesti r-rapport tiegħu sal-aħħar ta’ Marzu, 2014 u li d-deċiżjoni kellha tittiehed ftit wara.⁹

² Dok DG2 u DG3

³ Dok DG4. Ftit wara, inqalghet polemika dwar il-proċess li wassal għall-għażla tal-avukati tal-Ministeru, polemika li wasslet għal rapport – negattiv ferm għall-Ministeru – tal-NAO: ara Dok DG5.

⁴ Ara Sezzjoni 4 tas-Sejha, Dok DG4.

⁵ Dok DG6.

⁶ Dok DG7.

⁷ Dan sar magħruf meta saret *presentation* lil dan il-kumitat.

⁸ Dok DG8.

⁹ Ara l-kontenut tal-ewwel paragrafu tal-ittra tas-16 ta’ April, 2014 (Dok DG13), li qatt ma ġie żmentit.

- “11. Minkejja din l-assikurazzjoni kien hemm, da parti tal-PU, skiet kważi totali. Varji ittri ntbagħtu fejn intalab l-eżitu, b’mod partikolari tar-rapport tal-kumitat tal-Imħallef Valenzia.¹⁰
- “12. Fl-aħħar irrispondew l-avukati tal-PU f’ittra li fiha erba’ paragrafi, imma ebda informazzjoni.¹¹
- “13. Wara li l-proċess tal-għażla ttardja b’sena, u minkejja offerta finanzjarja ta’ iktar minn tliet darbiet dik tal-Eden, il-Ministeru ħabbar, permezz t’ittra tas-27 ta’ Ottubru 2014, illi Eden kienet intagħżlet bħala “Preferred Proponent” u li ser jidhrol f’negozjati mal-istess biex tingħata l-konċessjoni u dan, suppost, ai termini tas-Sejħa. Fl-istess nifs, il-Ministeru bagħat ittra oħra lil Dragonara li fiha stqarr li kien ser jagħti lil Dragonara konċessjoni oħra.¹²

“Proċess Vizzjat

- “14. Fil-klawżola 7.1 tas-Sejħa hemm mnizzel li “The Government of Malta, in terms of this RFP, is committed to provide a fair, transparent and objective selection process through the appointment of an ad hoc Evaluation Committee”.
- “15. L-osservanza ta’ dan l-obbligu proċedurali hu wieħed tassattiv kemm ai termini tas-Sejħa, u kif ukoll skont it-Treaty on the Functioning of the European Union.
- “16. L-esponenti jikkontendu li l-proċess fil-fatt ma kienx wieħed trasparenti: Dragonara saret taf għaliex l-offerta tal-Eden tqieset aqwa minn tagħha meta talbet il-ħruġ ta’ mandat ta’ inibizzjoni.¹³ Lanqas kienet taf x’piż ingħataw il-kriterji stabbiliti għall-evalwazzjoni, u saret taf biss wara (tul is-smiġħ tar-rikors għall-mandat) li, fil-fatt, ġie applikat kriterju ieħor, li kien deċiżiv.
- “17. Kif irriżulta anki tul is-smiġħ imsemmi, il-proċess ma kienx wieħed ġust u oġġettiv, tant li, fost affarijiet oħra (i) il-kriterji stabbiliti għall-għażla fis-Sejħa ma kinux eżawrjenti; u (ii) il-piż li kellu jingħata lil kull kriterju ma kienx stabbilit u ppubblikat minn qabel.
- “18. Fil-fatt, il-proposta tal-Eden tqieset aħjar fuq il-baži ta’ kriterju – it-taxxa proġettata – li lanqas ma kien wieħed mil-lista ta’ kriterji fis-Sejħa. L-għażla saret a baži ta’ kriterju ġdid, li ngħata piż li bih ġew megħluba l-kriterji l-oħra kollha. Dan biex ma jingħad xejn dwar il-fatt li dan il-kriterju ġdid ma jagħmel ebda sens fih innifsu – anzi hu absurd – u li, kif irriżulta sussegwentement, Eden ma ġietx marbuta li tonora l-kriterju rebbieħ.

¹⁰ Ara Dok DG13 sa DG18.

¹¹ Dok DG19.

¹² Dok DG20, DG21 u DG22.

¹³ Ara iktar ’l isfel.

- “19. Irriżulta b’mod ċar ukoll – wara l-fatt – li kien hemm abbużi serjissimi fil-proċess sabiex jintlaħnaq għan predeterminat: li l-konċessjoni tingħata lil Eden. Dawn kienu jinkludu fost oħrajn il-fatt li twaqqaf, mingħajr raġuni valida, il-proċess ta’ reviżjoni mmexxi minn kumitat ippresjedut mill-ex Imħallef Geoffrey Valenzia, proprju hekk fil-mument li l-kumitat kien ser jippreżenta r-rapport tiegħu.
- “20. Dragonara ttentat twaqqaf il-proċess, iżda dina l-Onor. Qorti sabet li, għalkemm il-jedd prima facie kien ġie stabbilit, ma kienx soddisfatt l-element tal-ħtieġa tal-mandat u billi Dragonara kellha tissodisfa ż-żewġ kriterji, il-Qorti ċaħdet it-talba.¹⁴ Ftit wara, l-intimati taw formalment konċessjoni lil Eden.¹⁵
- “21. Dragonara tkompli ssostni li l-proċess li wassal għall-għażla ta’ Eden bħala Preferred Proponent u, konsegwentement, għall-għotja lilha tal-konċessjoni maħsuba fis-Sejħa tikser il-liġi u għalhekk għandha titwarrab.

“Mala Fede

- “22. Kif rajna, il-Gvern indika li kien lest li jagħti konċessjoni lil Dragonara ukoll. Dragonara sostniet li (skont il-liġi) ma seta’ ikun hemm ebda negozjati f’dan ir-rigward, u li għalhekk it-termini ta’ din il-konċessjoni kellhom ikunu identiċi għal dawk tal-Eden.
- “23. Dragonara sostniet ukoll li, jekk ma kinitx ser tingħata konċessjoni identika għal dik li ngħatat lil Eden, hi kienet ser tressaq kawża. Il-Privatisation Unit għall-ewwel deherlu li seta’ jinnegozja, iżda eventwalment, anki wara li ħa direzzjoni mill-Ministeru, il-Unit aċċetta li hekk kellu jsir u, fit-22 t’April 2015, ħarget ittra mill-Privatisation Unit li fiha ġie kkonfermat li l-konċessjoni kienet ser toħroġ b’kondizzjonijiet bħal dawk tal-Eden.¹⁶ Kien għaliex il-Gvern kien intrabat li joħroġ konċessjoni b’dawn il-kondizzjonijiet li ma tressqitx kawża u, minflok, Dragonara bdiet il-proċess biex tonora l-konċessjoni hekk kif din tiġi mogħtija formalment. Dragonara aċċettat din l-ittra in buona fede iżda, minn dak li ġara wara, jirriżulta li-Gvern mexxa mod ieħor, u ħareġ l-ittra biss biex (mingħalih) jevita kawża.
- “24. Wara din l-ittra, kien hemm skambji bejn l-avukati taż-żewġ naħat biex jiġu magħluqa xi punti ta’ dettall. Saret laqgħa bejn l-avukati fis-6 ta’ Mejju, 2015 u dawn il-punti ġew diskussi u miftiehma.¹⁷

¹⁴ Dragonara Gaming Limited vs. Il-Ministeru tal-Finanzi et, Rik Nru 1738/2014 deċiż fit-28 ta’ Novembru, 2014.

¹⁵ Ara Dok DG23.

¹⁶ Dok DG24.

¹⁷ Ara Dok DG25, mibgħut fid-19 ta’ Marzu, 2015. Dan irid jinqara fil-kuntest tal-iskambji li seħħew sussegwentement bejn l-avukati – ara Dok DG26.

- “25. Dragonara għalhekk stenniet li l-konċessjoni tingħata formalment u, kif kien wiegħed il-Gvern, mingħajr dewmien, iżda minkejja wegħdiet mill-Privatisation Unit fis-sens li dan kien ser iseññ, beda għaddej iż-żmien u beda jidher ċar li – għal xi raġuni mistura – il-Gvern kien qed jinjora l-obbligu assunt bl-ittra tat-22 ta’ April, 2015, u li kien qed jittenta li jevita li l-konċessjoni tingħata.
- “26. L-avukat ta’ Dragonara kemm-il darba ssoleċita lill-avukat tal-Privatisation Unit, iżda ma kien hemm ebda eżitu.¹⁸
- “27. Fit-28 ta’ Mejju, 2015, l-avukat ta’ Dragonara kiteb lil Dr E Camilleri, Chairman tal-Privatisation Unit (Dok E) u qallu hekk:

“Our clients have, since your letter of 22 April, 2015, repeatedly asked you to provide the date and time for closing. All their requests have, so far, been met with what can, at best, be described as procrastination. Our clients are not prepared to tolerate this for much longer. You will appreciate that, unless the concession is granted as promised, they will have to challenge the entire process, both locally and at the level of the European Commission; and claim damages.

As you know all too well, our clients are very confident that – because of the preposterous manner in which, and the equally ludicrous basis on which, Eden were afforded Preferred Proponent status – their challenge will succeed.

Our clients trust that the Government will honour its commitment without further delay.”¹⁹

- “28. Din l-ittra giet injorata, kif ġew injorati varji solleċitazzjonijiet oħra. Bl-istess mod, jidher li ġie injorat il-protest ġudizzjarju (nru 420/2015) li ġie mressaq fit-30 ta’ Settembru, 2015, notifikat lill-konvenuti u kif ukoll lill-Avukat Ġenerali. Jidher għalhekk li l-Gvern m’għandu, u qatt ma kellu, ebda intenzjoni li jonora l-obbligu assunt bl-ittra tat-22 ta’ April, 2015.

“Jgħidu għalhekk l-intimati, jew min minnhom, għaliex din l-Onorabbli Qorti m’għandiex, għar-raġunijiet premessi, u mogħtija dawk il-provvedimenti, dikjarazzjonijiet u ordnijiet meħtieġa:

“Talbiet Prinċipali

- “1. tikkundannahom iħassru d-deċiżjoni tas-27 ta’ Ottubru, 2014 li permezz tagħha Eden giet dikjarata Preferred Proponent, u kif ukoll l-għotja tal-istess konċessjoni (għotja li saret fl-añhar tas-sena 2014); u

¹⁸ Ara Dok DG26.

¹⁹ Dok DG27.

“2. tordnalhom li jerġgħu jifftu l-proċess li kellu jwassal għall-għoti tal-konċessjoni u jmexxuh skont kif trid il-liġi, jiġifieri b’mod ġust, trasparenti u objettiv;

“jew, f’każ li l-Qorti ma ssibx ksur tal-liġi jew li r-rimedju ma jistax jingħata

“Talbiet Alternattivi

“3. tikkundannahom jagħtu l-konċessjoni inkwistjoni skont l-ittra tat-22 ta’ April, 2015 u skont l-abbozz kif miftiehem lis-soċjetà rikorrenti in eżekuzzjoni tal-obbligu minnhom assunt, u dan kontra l-korrispettiv imsemmi fl-ittra u fuq il-bażi tal-obbligi li ser tassumi s-soċjetà rikorrenti, u dan fi zmien qasir u perentorju li din l-Onorabbli Qorti tistabilixxi u taħt dawk il-provvedimenti kollha li din l-Onorabbli Qorti jidrilha xierqa u opportuni;

“4. tiffissa d-data, l-post u l-ħin sabiex l-iskrittura, li permezz tagħha tingħata din il-konċessjoni skont kif mitlub fl-ewwel talba, tiġi ffirmata; u

“5. tinnomina kuraturi sabiex, okkorrendo, jirrapprezentaw lill-eventwali kontumaċi fuq l-att tal-konċessjoni; u

“6. tiddikjarahom responsabbli għad-danni li sofriet u li ser issofri s-soċjetà rikorrenti għall-perijodu minn mindu l-konċessjoni kellha tingħata sakemm effettivament tingħata, b’riserva ta’ azzjoni għall-likwidazzjoni u kundanna għall-ħlas tad-danni fil-mument opportun;

“B’riserva ta’ kull dritt u ta’ kull azzjoni oħra li għandha jew jista’ jkollha dritt li tressqu s-soċjetà attriċi, inkluż kull dritt għar-rizarċiment ta’ danni għal dewmien f’każ li din l-Onor. Qorti tilqa’ l-ewwel żewġ talbiet u l-proċess iwassal, kif kellu jwassal, għal għotja ta’ konċessjoni lis-soċjetà rikorrenti; u bl-ispejjeż, inklużi dawk tal-protest datat 30 ta’ Settembru, 2015 kontra l-konvenuti intimati (ħlief, fir-rigward tal-protest, Eden Leisure Group Limited) li huma minn issa ingunti in subizzjoni.”

Rat ir-risposta ġuramentata tal-konvenuti Ministru tal-Finanzi, Ministru għall-Ekonomija, Investiment u Intrapriżi żgħar u Dr Emanuel Camilleri bħala Chairman tal-Privatisation Unit li in forza tagħha eċċepew illi

“1. Illi in linea preliminari, il-Ministru tal-Finanzi u Dr Emanuel Camilleri bħala Chairman tal-Privatisation Unit mhumiex il-leġittimi kontraditturi u għandhom jiġu liberati mill-osservanza tal-ġudizzju u

dan inter alia ai termini tal-Artikolu 181B tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili (Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta);

“2. Illi in linea preliminari wkoll, l-esponenti jeċċepixxu n-nullità tar-rikors ġuramentat peress li fih kawżali u talbiet alternattivi li huma kontradittorji u kunfligġenti (allegans contraria non est audiendus), liema talbiet irendu l-istess talbiet inammissibbli skont il-liġi stante illi t-talbiet ma jidentifikawx x'inhu d-dritt illi fuqu hija bażata l-azzjoni b'tali mod illi mhux identifikabbli x'inhu n-natura tal-azzjoni mressqa mill-kumpannija attriċi;

“3. Illi in linea preliminari wkoll u mingħajr preġudizzju għas-suespost, inkwantu t-talbiet attriċi jirrigwardaw stħarriġ tal-validità tad-deċiżjoni tas-27 ta' Ottubru, 2014 u l-għoti tal-konċessjoni relattiva, l-azzjoni hija fuori termine t-terminu perentorju stabbilit bl-Artikolu 469A tal-Kap. 12 u għalhekk dina l-azzjoni għandha tiġi dikjarata bħala tali;

“4. Illi in linea preliminari wkoll u mingħajr preġudizzju għas-suespost, l-azzjoni attriċi hija improponibbli u intempestiva sa fejn tirrigwardja l-hekk imsejha talbiet alternattivi stante illi, fl-ewwel lok, il-proċess relattiv għall-konċessjoni inkwistjoni huwa regolat permezz tal-Att dwar il-Logħob (Kap. 400 tal-Liġijiet ta' Malta), liema Att jagħti diskrezzjoni assoluta lill-Ministru responsabbli dwar kif u meta tali konċessjonijiet għandhom jinħarġu o meno.

“Illi fit-tieni lok, kif jirriżulta mill-ittra datata 22 ta' April, 2015 li tinstab annessa mar-rikors promotur u mmarkata bħala Dok. DG 24, il-proċess relattiv għall-għotja tal-konċessjoni inkwistjoni kien soġġett għall-kundizzjoni għal ksib ta' awtorizzazzjoni interna governattiva. Dan jirriżulta wkoll minn korrisondenza oħra eżistenti.

“Illi għalhekk is-soċjetà rikorrenti ma tistax tivvanta xi dritt jew tippretendi li jiġi enforzat xi dritt akkwistat minnha a bażi tal-imsemmija ittra tat-22 ta' April, 2015;

“5. Illi fil-mertu u mingħajr preġudizzju għas-suespost, l-esponenti jikkontestaw it-talbiet attriċi bħala infondati fil-fatt u fid-dritt stante li ma sar xejn minnhom illi jista' legalment jattira l-ħtieġa ta' reviżjoni da parti tal-Qorti u dan għar-raġunijiet segwenti:

“(i) L-esponenti jissottomettu li l-għoti ta' konċessjoni għall-ftuħ u tħaddim ta' casino f'Malta saret skont il-liġi b'rispett assolut tal-prinċipju ta' trasparenza kif ukoll saret pubblikazzjoni relattiva għall-istess konċessjoni;

- “(ii) L-esponenti jissottomettu li l-proċess ta’ evalwazzjoni tal-offerti kien proċess trasparenti għall-añhar fejn kull meta ntabbet kjarifika minn xi offerent tali kjarifika kienet tintbgħat lil dawk li kienu wrew interess li jittgħu l-offerta tagħhom. Illi l-evalwazzjoni saret fil-parametri tal-konċessjoni kif ippubblikata u ma kien hemm l-ebda abbuż minn xi poter fdat f’idejn l-esponenti meta għet aċċettata l-proposta tas-soċjetà intimata. Illi l-offerti kollha għew evalwati b’mod trasparenti u abbażi tal-kriterji stabbiliti fil-proposta għall-offerti;
- “(iii) Illi d-deċiżjoni li biha l-konċessjoni ngħatat lis-soċjetà intimata kienet tikkontjeni l-informazzjoni neċessarja li turi r-raġunijiet li abbażi tagħhom għet magħżula l-proposta tas-soċjetà intimata;
- “(iv) Illi kif ser jirriżulta mill-provi, ma kien hemm l-ebda abbuż kif allegat u wisq anqas abbuż predeterminat sabiex il-konċessjoni tingħata lis-soċjetà intimata. Dak li ser jirriżulta mill-provi huwa li l-offerenti ngħataw l-istess opportunitajiet sabiex jagħmlu l-offerta tagħhom u li kienet is-soċjetà intimata li ssottomettiet l-proposta li kienet l-aktar vantaġġjuża;
- “(v) Illi r-rikorrenti ma tistax tippretendi li tingħata l-konċessjoni għaladarba ma ssottomettietx l-aktar offerta vantaġġjuża. Id-drittijiet tar-rikorrenti għew rispettati inkwantu hija bl-ebda mod ma għet prekluzja milli tiffa’ l-proposta tagħha kif ma għet prekluzja l-ebda persuna oħra li pparteċipat fil-proċess, madankollu s-soċjetà rikorrenti ma tistax tippretendi u tasal għal xi konklużjoni li la darba l-proposta tagħha ma kinitx l-aktar proposta vantaġġjuża, allura l-proċess kien wieħed vizzjat;
- “(vi) Illi inkwantu s-soċjetà rikorrenti qed tippretendi li tingħata konċessjoni identika bħal dik li ngħatat lis-soċjetà intimata u in sostenn is-soċjetà rikorrenti tirreferi għal dak kontenut fl-ittra tat-22 ta’ April, 2015, l-esponenti jissottomettu illi s-soċjetà rikorrenti qiegħda tagħmel referenza għal din ittra sabiex tieħu vantaġġ minnha illegittimament.
- “(vii) Illi l-ittra tat-22 ta’ April, 2015 ma tat l-ebda aspettativa lis-soċjetà rikorrenti li tingħata l-konċessjoni iżda dak li għamlet dik l-ittra huwa li għamlitha ċara li kieku kellha tingħata

kwalunkwe konċessjoni din kienet kundizzjonata għal dak li jingħad fl-istess ittra;

- “(viii) Illi l-fatt illi l-Gvern kien f’taħdidiet mas-soċjetà rikorrenti dwar il-possibbiltà li din tinħarġilha konċessjoni, ir-rikorrenti ma tistax tippretendi li din għandha xi jedd awtomatiku fil-liġi li tingħata tali konċessjoni jew li titlob li l-Ministru responsabbli jiġi sfurzat b’ordni ta’ Qorti jeżerċita d-diskrezzjoni tiegħu u joħroġ tali konċessjoni lir-rikorrenti;
- “(ix) Illi l-esponenti jirrespingu bil-qawwa kollha kull allegazzjoni ta’ mala fede jew abbuż li s-soċjetà rikorrenti qed titfa’ fuq l-esponenti;
- “(x) Illi l-esponenti dejjem aġixxew korrettement skont il-liġi u l-aġir tal-esponenti ma jikkostitwixxi l-ebda forma ta’ abbuż tas-setgħa mogħtija lilhom;
- “(xi) Illi għal dak li jirrigwarda t-talba għad-dikjarazzjoni ta’ responsabbiltà għad-danni, l-esponenti jissottomettu li huma dejjem aġixxew in buona fede u li huma ma kkawżaw l-ebda danni lis-soċjetà rikorrenti u li għalhekk ma jirrispondu għall-ebda danni. Illi s-soċjetà rikorrenti ma soffriet l-ebda danni u ma għandha ebda dritt ċivili li tingħata konċessjoni u għaldaqstant tali talba hija infondata u f’kull każ hija merament ipotetika u spekulattiva. Illi fi kwalunkwe każ ma jeżisti l-ebda ness bejn l-azzjoni, il-konsegwenza tal-azzjoni u t-talba tas-soċjetà rikorrenti li tingħata d-danni u dan peress li s-soċjetà rikorrenti ma kellha l-ebda garanzija li kienet ser tingħata l-konċessjoni.

Illi kieku is-soċjetà rikorrenti kellha tingħatalha konċessjoni għall-ftuħ u tħaddim ta’ każino dan ma jifissirx li din kien ikollha l-jedd tibda topera. L-operazzjoni nnifisha tal-każino hija b’operazzjoni tal-liġi u preċiżament l-Artikoli 14 sa 20 tal-Kapitolu 400 tal-Liġijiet ta’ Malta, soġġetta għall-ħruġ ta’ liċenzja mill-Awtorità Maltija Dwar il-Logħob (‘Awtorità’). Dunque kieku r-rikorrenti ngħatat konċessjoni għall-ftuħ u tħaddim ta’ każino din kienet tkun obbligata tapplika mal-Awtorità għal tali liċenzja liema Awtorità kellha, qabel toħroġ tali liċenzja, tkun sodisfatta li r-rikorrenti u l-applikazzjoni tagħha tikkwalifika għall-ħruġ ta’ tali liċenzja. Illi għaldaqstant ma hemmx ċertezza li kieku r-rikorrenti ngħatat jew kellha tingħata il-konċessjoni, din kienet tkun f’pożizzjoni li tibda

topera il-każino stante l-imsemmi proċess amministrattiv ta' liċenzjar minn liema kien għad ikollha tgħaddi. Għaldaqstant it-talba tar-rikorrenti numru sitta fit-talbiet alternattivi ma tistax tiġi akkolta.

- “8. Illi dak li s-soċjetà rikorrenti qed titlob permezz tat-talbiet alternattivi tagħha jridu jiġu eżaminati wkoll fl-ottika ta' dak li tipprovdi d-Direttiva 2014/23/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-26 ta' Frar 2014 dwar l-għoti ta' kuntratt ta' konċessjoni liema Direttiva tipprovdi li konċessjoni bħal dik li r-rikorrenti qed tippretendi li tingħatalha ma tistax tingħata mingħajr ma ssir talba pubblika għall-offerti kif ipprovdut u ai termini tal-istess Direttiva.
- “9. Illi għalhekk it-talbiet tas-soċjeta` rikorrenti għandhom jiġu miċħuda;
- “10. Salv eċċezzjonijiet ulterjuri jekk ikun il-każ;

Rat ir-risposta tas-soċjeta` konvenuta Eden Leisure Group Ltd. li in forza tagħha eċċepiet illi:

- “1)L-esponenti taqbel illi kienet inħarġet sejha għal Expression of Interest mill-Privatisation Unit fi ħdan il-Ministeru għall-Ekonomija, Investiment u Intrapriżi Żgħar għall-għoti ta' konċessjoni fir-rigward ta' ftuħ u operar ta' Casino f'Malta;
- “2)Hija madankollu ma taqbilx illi tali proċess kien b'xi mod vizjat jew li l-offerta tar-rikorrenti kienet b'xi mod aħjar mill-offerta tal-eċċipjenti. Anzi tasserixxi li dak kollu li sar kien ritwali u korrett u l-assenjazzjoni favur tal-esponenti tal-konċessjoni kienet waħda korretta, ritwali u legali.
- “3)L-esponenti ma tabqilx li l-proċess kien b'xi mod vizjat jew nieqes mit-trasparenza jew li kien hemm xi mala fede fl-għażla, kif allegat mir-rikorrenti.
- “4)It-tieni konċessjoni allegatament offruta mill-Gvern lis-soċjetà rikorrenti, li titkellem dwarha l-istess soċjetà rikorrenti fir-rikors ġuramentat promotur, hija res inter alios acta fil-konfront tas-

soċjetà esponenti u dwar l-fatti relattivi l-esponenti mhijiex informata.

“Għaldaqstant l-esponenti qiegħda bil-preżenti tressaq is-segweni eċċezzjonijiet għat-talbiet tar-rikorrenti:

“1. Illi in linea preliminari, inkwantu r-rikors promotur jikkontjeni talbiet alternattivi li kif proposti, billi msejsa fuq kawżali differenti, huma inkompatibbli għal xulxin u ma kellhomx jitressqu fl-istess azzjoni u għalhekk tiġi eċċepita n-nullità tar-rikors ġuramentat stante vjolazzjoni tal-prinċipju kardinali electa una via non datur recursur ad alteram;

“2. Illi in linea preliminari wkoll u mingħajr preġudizzju għal dak sueċċepit, it-talbiet prinċipali tas-soċjetà rikorrenti jipprospettaw it-tfassir ta’ att amministrattiv fit-termini tal-artikolu 469A tal-Kap. 12 tal-Liġjiet ta’ Malta, liema talbiet huma perenti bid-dekors tat-terminu ta’ sitt xhur ai termini tal-artikolu 469A (3) tal-istess Kap. 12;

“3. Illi għal darb’oħra in linea preliminari u mingħajr preġudizzju għal dak sueċċepit, is-soċjetà esponenti mhijiex il-leġittimu kontradittur sa fejn jirrigwarda t-talbiet alternattivi tas-soċjetà rikorrenti stante illi hija ma għandha l-ebda setgħa jew involviment kwalunkwe fir-rigward tat-tieni konċessjoni li ġiet offruta lis-soċjetà rikorrenti u għaldaqstant hija għandha tiġi liberata mill-osservanza tal-ġudizzju fil-konfront ta’ tali talbiet;

“4. Illi fil-mertu dwar it-talbiet prinċipali tas-soċjetà rikorrenti, jiġi eċċepit li tali talbiet huma infondati kemm fil-fatt kif ukoll fid-dritt peress illi l-proċess ta’ selezzjoni mibdi mill-Gvern ta’ Malta għal ħruġ minnu stess, tramite l-Privatisation Unit ta’ Request for Proposals for a Concession to Open and Operate a Casino in Malta datat 31 ta’ Lulju, 2013 u li minnu qed tilmenta s-soċjetà rikorrenti, kien proċess ġust u mingħajr ebda illegalità billi kemm il-Gvern kif ukoll l-esponenti aġixxew skont il-liġi u għalhekk l-għotja tal-konċessjoni lill-esponenti kienet waħda korretta u meritata;

“5. Illi fil-mertu wkoll b’mod ġenerali u mingħajr preġudizzju għal dak sueċċepit, it-talbiet tar-rikorrenti huma infondati kemm fil-fatt kif ukoll fid-dritt;

“6. B’riżerva għal eċċezzjonijiet ulterjuri jekk ikun il-każ.

Rat illi l-ewwel Qorti ħalliet il-kawża għal sentenza preliminari fuq it-tieni eċċezzjoni tas-soċjeta` konvenuta Eden Leisure Group Ltd u t-tielet eċċezzjoni tal-konvenuti l-oħra, in kwantu jissottomettu illi l-azzjoni attriċi hija waħda ta' s'ħarriġ ġudizzjarju u allura, fuori termine l-perjodu perentorju stabbilit bl-Artikolu 469A tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili (Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta);

Rat is-sentenza preliminari li tat il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fit-12 ta' Ottubru 2016, li in forza tagħha ddeċidiet illi:

“... .. l-azzjoni kif maħsuba u mfaħsla mis-soċjeta` attriċi mhix skont l-Artikolu 469A tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta u allura ma tistax titqies bħala perenta. It-tieni eċċezzjoni tas-soċjeta` konvenuta Eden Leisure Group Limited u t-tielet eċċezzjoni tal-konvenuti l-oħrajn huma għalhekk miċħuda.

“Spejjeż riżervati għall-ġudizzju finali.”

Dik il-Qorti tat is-sentenza tagħha wara li għamlet is-segwent i konsiderazzjonijiet:

“Il-kontroversja bejn il-partijiet f’dan l-istadju tal-kawża:

“1. It-tieni eċċezzjoni tas-soċjeta` konvenuta Eden Leisure Group Limited u t-tielet eċċezzjoni tal-konvenuti l-oħrajn huma li inkwantu t-talbiet attriċi jirrigwardaw s'ħarriġ tal-validità tad-deċiżjoni tas-27 ta' Ottubru, 2014 u l-għoti tal-konċessjoni relattiva, l-azzjoni hija *fuori termine* l-perijodu perentorju stabbilit bl-Artikolu 469A tal-Kap 12 u għalhekk dina l-azzjoni għandha tiġi ddikjarata bħala tali. Is-soċjeta` attriċi taqbel li dan it-terminu – ta' sitt xhur – għadda.

“2. Għal dan, is-soċjetà attriċi twieġeb li t-talba tagħha mhix ibbażata fuq l-Artikolu 469A tal-Kap. 12 imma fuq ksur tal-obbligi tal-Gvern fir-rigward tas-Sejħa, kif ukoll ksur tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea. Skont is-soċjetà attriċi, l-għoti ta' konċessjoni kontra korrispettiv ekonomiku mhix att amministrattiv imma att kummerċjali, kif hekk ikkunsidrat mid-Direttiva 2014/23 tal-UE. Indipendentement mill-konċessjoni nnifisha, meta l-Gvern ħareġ is-Sejħa huwa holoq kuntratt mal-offerenti dwar kif kellu jitmexxa l-proċess tal-għażla. Jekk le, kien hemm almenu obbligu prekuntrattwali. Il-Gvern kellu jmessi process ġust, trasparenti u oġġettiv u n-nuqqas li jagħmel dan jesponih għal ksur ta' obbligu kuntrattwali. Dejjem skont is-soċjetà attriċi it-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, bl-Artikoli 49 u 56 kif imfissra mill-Qorti Ewropeja tal-Gustizzja, jorbot b'mod dirett lill-Gvern ta' Malta li jimxi b'mod ġust, trasparenti u oġġettiv. Skont is-soċjetà attriċi, ksur tat-Trattat jagħti lok għal rimedji skont il-Kap. 16 tal-Liġijiet ta' Malta, primarjament ir-rimedji ta' *specific performance* u ta' danni.

“Għal dan, il-konvenuti jirreplikaw li l-indoli tal-azzjoni hija deżunta min-natura tal-premessi u tat-talbiet u mhux min-nomenklatura li l-attur jogħġbu jagħtiha. Il-konvenuti jsostnu illi l-premessi tar-rikors ġuramentat kjarment mhuma xejn għajr talba għall-istħarriġ ta' diskrezzjoni amministrattiva taħt l-Artikolu 469A tal-Kap. 12.

“Kunsiderazzjonijiet tal-Qorti

“Illi f'dan l-istadju, il-Qorti trid tillimita ruħha għat-termini tat-tieni eċċezzjoni tas-soċjetà konvenuta Eden Leisure Group Limited u t-tielet eċċezzjoni tal-konvenuti l-oħrajn li, fuq presuppożizzjoni li l-azzjoni hi waħda li taqa' taħt l-Art. 469A tal-Kap. 12, jisfqu li l-azzjoni hija perenta għax laħqu għaddew is-sitt xhur li fihom tista' tinfetaħ din l-azzjoni.

“Illi il-kweżit li trid issolvi l-Qorti hu jekk ir-rikors ġuramentat iridx jittqies bilfors li hu talba taħt l-Art. 469A tal-Kap. 12. Evidentement, għalkemm uħud mill-premessi jistgħu jinkwadraw ruħhom taħt dan l-Artikolu, mhux bilfors l-azzjoni odjerna hija ta' dan it-tip. Kif ġja spjegat, skont l-atturi, il-proċess ta' għażla mhux proċess amministrattiv imma proċess li kellu jsir skont il-ftehim mal-offerenti. Barra minn hekk, is-soċjetà attriċi qed issostni li l-proċess ta' għażla huwa regolat minn Direttivi tal-Unjoni Ewropea, inforzabbli direttament kontra l-Istati Membri. Is-soċjetà attriċi qiegħda tallega li l-azzjoni tagħha hija bbażata fuq ksur ta' dawn ir-regolamenti, li, għalkemm jixbhu wħud mir-raġunijiet ta' stħarriġ ġudizzjarju, billi jimponu proċess ġust, trasparenti u oġġettiv, huma liġi distinta mill-Artikolu 469A tal-Kap.12.

“Illi t-talbiet attriċi huma redatti b'mod alternattiv. L-ewwel żewġ talbiet jitolbu t-tħassir tad-deċiżjoni tas-27 ta' Ottubru, 2014 li permezz tagħha Eden giet dikjarata *preferred proponent* kif ukoll tal-konċessjoni lilha mogħtija u l-ftuħ mill-ġdid tal-proċess, filwaqt li l-bqija tat-talbiet attriċi jitolbu, b'mod alternattiv, li l-attriċi tingħata l-konċessjoni skont l-ittra tat-22 t'April, 2015. Ċertament li l-añħar talbiet ma jinkwadrawx ruħhom

taħt l-Artikolu 469A tal-Kap. 12 inkwantu permezz tagħhom mhux qed jiġi inficċjat xi att amministrattiv u di più taħt dak l-imsemmi Artikolu 469A tal-Kap. 12 il-Gvern ma jstax jiġi mgiegħel iwettaq xi deċiżjoni imma tista' biss issir talba biex jiħassru atti amministrattivi mhux imwettqa skont il-liġi. Huwa minnu li hemm ukoll eċċezzjoni li r-rikors ġuramentat huwa null minħabba t-talbiet alternattivi li saru, iżda dan ma jaqax fil-parametri tat-tieni eċċezzjoni tas-soċjetà konvenuta Eden Leisure Group Limited u t-tielet eċċezzjoni tal-konvenuti l-oħrajn u l-Qorti qed tħalli din l-eċċezzjoni impregudikata.

“Illi kif diġà ingħad, is-soċjetà attriċi qiegħda ssostni li r-rikors ġuramentat tagħha huwa bbażat ukoll fuq in-normi tal-Unjoni Ewropea. In-normi tal-Unjoni Ewropea mhux biss huma direttament rikonoxxuti²⁰, legalment invokabbli u infurzabbli fl-Istati Membri tal-Unjoni Ewropea²¹, imma huma ta' ordni superjuri u jipprevalu fuq il-liġi nazzjonali tal-Istati Membri²².”

“Bil-ġurisprudenza tagħha, il-Qorti tal-Ġustizzja żviluppat l-obbligu li għandhom l-amministrazzjonijiet u l-qrati nazzjonali li japplikaw b'mod komplet id-dritt tal-Unjoni fi ħdan l-isfera ta' kompetenza tagħhom u li jipproteġu d-drittijiet mogħtija minnu liċ-ċittadini (applikazzjoni diretta tad-dritt tal-Unjoni), filwaqt li jżommu milli tiġi applikata kull dispożizzjoni fid-dritt nazzjonali li tmur kontrih, kemm jekk saret qabel u kemm jekk wara l-liġi tal-Unjoni (supremazija tad-dritt tal-unjoni fuq id-dritt nazzjonali)”²³.

“A propożitu intqal minn awtorità prominenti Ingliz tad-Dritt Amministrattiv fir-rigward ta' kuntratti mogħtija minn Gvernijiet ta' Stati Membri li:

“European Union Law imposes an elaborate and strict regime on the procurement contracts of public authorities, if they exceed a certain value, in order that competition may be fair and without discrimination ... there are detailed rules about advertising and tendering and about the award of the contract, which must be non-discriminatory and based on objective criteria ... The rules are laid down in directives of the EU Council, and are given effect by regulations made under the European Communities Act 1972 ...

“Proposals for contracts, if they fall within the regulations, must be notified to the EU authorities, who then advertise them. Bids must be considered objectively and without discrimination, and in accordance with specified criteria. Dissatisfied tenderers may apply to the High Court to have an award set aside, or for an injunction or for damages, and disputes may ultimately be referred to the ECJ. Since contractual

²⁰ Fil-ġurisprudenza mibdija bis-sentenza **Van Gend & Loos** (1963), il-Qorti tal-Ġustizzja introduċiet il-prinċipju tal-effett dirett tad-dritt Komunitarju fl-Istati Membri.

²¹ L-Artikolu 4 tal-Kap. 460 tal-Liġijiet ta' Malta.

²² Is-sentenza tal-Qorti tal-Ġustizzja **Costa** (1964) stabbilixxiet is-supremazija tad-dritt Komunitarju fuq il-legiżlazzjoni nazzjonali.

²³ **Il-Qorti tal-Ġustizzja - il-ġurisprudenza tagħha**, publikazzjoni tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea (2012).

*and commercial relationships are outside the scope of judicial review procedure, disputes will be litigated in the ordinary way.*²⁴

“Illi l-istess raġunament għandu japplika għad-Direttiva 2014/23/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-26 ta' Frar 2014 dwar l-għoti ta' kuntratti ta' konċessjoni li qiegħda tkun invokata fil-kawża odjerna.

“Illi t-talbiet attriċi jistgħu jinkwadraw ruħhom f'allegat ksur ta' dawn in-normi tal-Unjoni Ewropea, kif ukoll abbażi ta' allegat ksur ta' relazzjoni kuntrattwali jew prekuntrattwali. Din il-Qorti qed tistqarru dan purament għall-finijiet tax-xorta, u konsegwentement tal-ammissibilità u tal-proponibilità tal-azzjoni, u mhux tal-fondatezza tagħha, u għalhekk mingħajr ma tistharreġ f'dan l-istadju jekk is-soċjeta` attriċi għandhiex raġun jew le fil-mertu.”

Rat ir-rikors tal-appell tal-Ministru tal-Finanzi, Ministru għall-Ekonomija, Investimenti u Intrapriżi żgħar, u Dr Emanuel Camilleri bħala Chairman tal-Privatisation Unit li in forza tiegħu, għar-raġunijiet minnhom premessi, talbu li din il-Qorti jogħgobha tħassar u tirrevoka s-sentenza tat-12 ta' Ottubru 2016 billi tilqa' t-tielet eċċezzjoni preliminari tal-esponenti, bl-ispejjeż kontra s-soċjeta` appellata.

Rat ir-risposta tal-appell ta' Eden Leisure Group Ltd li in forza tagħha, għar-raġunijiet minnha premessi, tissottometti illi l-aggravji mressqa mill-intimati l-oħrajn permezz tal-appell tagħhom huma ġustifikati billi fondati kemm fil-fatt kif ukoll fid-dritt u għalhekk l-appell tagħhom jimmerita li jiġi akkolt bl-ispejjeż kollha taż-żewġ istanzi kontra s-soċjeta` rikorrenti u dan għar-raġunijiet minnha elaborati.

²⁴ H.W.R. Wade & C.E. Forsyth, **Administrative Law**, 11th Edition, 2014, paġni 676 u 677.

Rat ir-risposta tal-appell ta' Dragonara Gaming Ltd li in forza tagħha, għar-raġunijiet minnha premissi, tissottometti li l-appell għandu jiġi miċħud, bl-ispejjeż kontra l-intimati, u li l-każ għandu jintbagħat lura quddiem l-ewwel Onor Qorti biex jikompla.

Semghet lid-difensur tal-postijiet;

Rat l-atti kollha tal-kawża u d-dokumenti esebiti;

Ikkonsidrat;

Illi jirriżulta illi fl-24 ta' Mejju, 2013, il-gvern ħareġ sejħa għall-espressjoni ta' interess għall-għoti ta' konċessjoni fir-rigward ta' ftuħ u operat ta' casino f'Malta. Kemm is-soċjeta` attriċi u dik konvenuta, fost oħrajn, irreġistraw l-interess tagħhom, u dawn it-tnejn ġew *short listed* fis-6 ta' Ottubru, 2014. Eventwalment, b'ittra tas-27 ta' Ottubru 2014, il-gvern ħabbar li s-soċjeta` konvenuta kienet ġiet magħżula bħala il-*preferred proponent* u li kien ser jidhol f'negozjati mal-istess biex tingħata l-konċessjoni.

Is-soċjeta` attriċi tallega li l-proċess tal-għażla kien vizzjat, ma kienx wieħed trasparenti, kien hemm abbużi serjissimi u li l-gvern aġixxa b'mala fede, u talab fl-ewwel lok li tifhassar id-deċiżjoni tas-27 ta'

Ottubru, 2017 u jerga' jinfetaħ il-proċess li jwassal għall-għoti tal-konċessjoni; b'mod alternattiv, tablet li tingħata hi l-konċessjoni in kwistjoni.

Il-konvenuti eċċepew in linea preliminari illi l-azzjoni attriċi hija ta' sħarriġ ġudizzjarju ta' għemil amministrattiv u, għalhekk, hija preskritta bid-dekors ta' sitt xhur skont kif stabbilit fl-Artikolu 469A(3) tal-qabel indikat Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta.

L-ewwel Qorti osservat li l-azzjoni attriċi kif maħsuba u mfassla ma saretx skont l-Artikolu 469A, u kwindi ċaħdet l-eċċezzjoni ta' preskrizzjoni.

Il-konvenuti awtoritajiet governattivi ressqu appell fejn jissottomettu illi l-azzjoni attriċi, issejħilha kif issejħilha s-soċjeta` attriċi, hija, fil-fatt, waħda ta' sħarriġ ġudizzjarju u allura soġġetta għat-terminu ta' dekadenza skont l-Artikolu 469A (3) imsemmi. Ma' dan l-appell qablet is-soċjeta` konvenuta, iżda mhux ukoll dik attriċi li ssostni l-korrettezza tad-deċiżjoni tal-ewwel Qorti.

Trattat il-punt, din il-Qorti tinnota li n-natura tal-azzjoni ma tiddependix fuq kif jogħġbu jsejħilha l-attur, iżda din għandha tiftiehem min-natura tal-ilment, min-natura tal-għemil li dwaru saret il-kawża, u kif ukoll in-

natura tar-rimedju mitlub mill-istess attur. Fil-fehma tal-Qorti dak li sar mill-gvern intimat jaqa' li jitqies bħala *għemil amministrattiv* skont il-liġi, li fid-definizzjoni ta' din il-frazi tkopri kull *deċiżoni* li ssir minn awtorita` pubblika. Din id-deċiżjoni qed tiġi attakkata fuq bażi ta' diversi raġunijiet li jaqgħu fil-każijiet imsemmija fl-Artikolu 469A(1). Fil-fatt, dan is-subartikolu jipprovdi illi l-għemil amministrattiv jista' jiġi attakkat jekk ikun *ultra vires* għal xi raġuni, fost oħrajn li ma jkunux ġew segwiti l-prinċipji ta' ġustizzja naturali jew ħtiġijiet proċedurali mandatarji li jkopri l-ilmenti ta' aġir vizjat u mhux trasparenti, li l-għemil amministrattiv jikkostitwixxi abbuż tas-setgħa, li jkopri l-ilmenti ta' abbużi u mala fede, u li l-istess għemil ikun kontra l-liġi, li tkopri sitwazzjonijiet fejn l-għemil ikun irraġonevoli jew kontra d-dettami tas-sewwa u tar-raġonevolezza. Dan juri li l-ilmenti kollha tas-soċjeta` attriċi jaqgħu li jkunu meqjusa u kkonsidrati taħt dan l-artikolu tal-liġi. Każ simili fejn ukoll giet analizzata ċ-ċitazzjoni attriċi u imqabbla mal-provvedimenti tal-Artikolu 469A huwa **Zamboni et v. Direttur tal-Kuntratti et** deċiża minn din il-Qorti fil-31 ta' Mejju, 2002. F'dik is-sentenza intqal li deċiżjoni fuq sejħa pubblika hija deċiżjoni amministrattiva, u li l-kawża saret fit-termini tal-Artikolu 469A, (per eżempju, bl-użu ta' kliem "abbuż u eċċess tal-poter" u "bi ksur tal-liġi", kliem li ntuzaw ukoll f'din il-kawża), u dan inatteż x'jipprova isejħilha l-attur.

Mhux daqshekk rilevanti xi jsejjañ l-azzjoni tiegħu l-attur, għax x'inhi l-azzjoni jiddependi minn natura infisha tal-azzjoni u għal x'hiex irid jasal l-attur. F'dan il-każ, is-soċjeta` attriċi qed titlob reviżjoni ta' deċiżjoni li ttieħdet minn xi awtorita` kostitwita mill-gvern, u għal tali ilment, il-liġi tipprovdi rimedju fl-imsemmi Artikolu 469A li m'għandux jiġi mwarrab.

Din il-Qorti mhux qed tgħid li l-Artikolu 469A huwa l-uniku liġi li jipprovdi rimedju kontra aġir tal-gvern, iżda l-azzjoni preżenti, kif formulata, taqa' fil-parametri ta' dak l-artikolu. Is-soċjeta` attriċi qed tattakka d-deċiżjoni li ha l-gvern li jitratta biss mas-soċjeta` konvenuta u l-mod ta' kif ittieħdet dik id-deċiżjoni, u dan qed tagħmlu a bażi ta' kawżali li jaqgħu, uħud minnhom kważi verbatim, f'dak li jipprovdi l-imsemmi artikolu (ara, bħala rifless fuq dan, is-sentenza li tat il-Prim' Awla tal-Qorti Ċivili fis-17 ta' Settembru, 2013 fil-kawża fl-ismijiet **Massa v. Id-Direttur għall-Akkomodazzjoni Soċjali et**).

Din il-Qorti ma taqbilx li in kwantu l-azzjoni tallega ksur ta' normi tal-Unjoni Ewropea, allura din l-azzjoni ma tistax tinkwadra ruħha taħt azzjoni ta' stħarriġ ġudizzjarju. L-Artikolu 469A stess jgħid illi l-provvedimenti tiegħu japplikaw meta jiġi allegat ksur ta' xi liġi. Il-liġijiet u n-normi tal-Unjoni Ewropeja jiffurmaw parti mil-liġi tal-pajjiż, allura anke jekk l-azzjoni hija bażata fuq normi tal-Unjoni Ewropea, xorta waħda, l-

azzjoni tas-soċjeta` attriċi sabiex tattakka tali deċiżjoni hija azzjoni ta' sħarriġ ġudizzjarju li jaħseb għaliha l-imsemmi Artikolu 469A.

Din il-Qorti tista' tifhem illi meta tinħareġ sejha għall-interess ta' xi proġett, u tintefa' applikazzjoni minn min hu interessat, tinħoloq relazzjoni pre-kuntrattwali bejn il-partijiet, li torbot liż-żewġ naħat lejn kondotta tajba, pero` dan ma jfissirx illi kull deċiżjoni li eventualment tingħata da parti tal-gvern tkun tista' twassal għall-azzjoni bażata fuq ksur ta' din ir-relazzjoni. Kieku jkun hekk, wieħed ikun jista' jasal biex jgħid li l-Artikolu 469A tal-Kap. 12 ikun superfluwu. L-azzjoni ppreżentata mis-soċjeta` attriċi, huwa ċar, hija intiża sabiex tistħarreġ ġudizzjarjament deċiżjoni amministrattiva, u l-ilmenti jaqgħu fil-konsiderazzjoni tal-Artikolu 469A, u l-azzjoni trid issegwi d-dettami ta' dak l-artikolu.

L-aġir tal-gvern, jekk jitqies abbużiv, jista' jingħad li jwassal għall-ksur tal-"kuntratt" li nħoloq bejnu u l-offerent fis-sens li l-gvern ikun obbliga ruħu li jaġixxi b'ġustizzja u trasparenza. Dan l-aġir hu sindakabbli u soġġett għal sħarriġ skont kif tipprovdi l-liġi. Jekk in-natura tal-ilmenti jaqgħu f'dak provdut fl-Artikolu 469A, dak li jkun ma jistax jiskogita rimedju ieħor biex jaħrab mir-restrizzjoni ta' żmien li jipprovdi l-imsemmi artikolu.

Ai termini tal-Artikolu 469A(3) tal-Kap. 12, kawża ta' stħarriġ ġudizzjarju għandha ssir fi żmien sitt xhur minn meta min ikollu interess isir jaf jew seta' jsir jaf bl-għemil amministrattiv impunjat. Il-ġurisprudenza nostrana hi konkorda li tali terminu huwa wieħed ta' dekadenza (ara, per eżempju, il-kawża fl-ismijiet **Borġ v. Segretarju Permanenti fl-Uffiċċju tal-Prim Ministru**, deċiża mill-Prim' Awla tal-Qorti Ċivili fis-17 ta' Ottubru, 2002 u kkonfermata minn din il-Qorti fis-27 ta' Jannar 2006).

Issa f'dan il-każ jirriżulta li d-deċiżjoni ingħatat fis-27 ta' Ottubru 2014, u s-soċjeta` attriċi saret taf b'tali deċiżjoni l-għada. Din l-azzjoni ta' stħarriġ ġudizzjarju ġiet intavolata fil-21 ta' Ottubru, 2015, u cioè` sena wara tali deċiżjoni. Bħala terminu ta' dekadenza, tali termini ma jġix interrott b'xi diskussjonijiet li setgħu saru bejn il-partijiet u darba skada ż-żmien, l-azzjoni tas-soċjeta` attriċi hija perenta.

Is-soċjeta` attriċi tgħid li hi ma resqitx l-azzjoni tagħha qabel peress li l-gvern stqarr li kien se joffrilha konċessjoni oħra. Apparti l-fatt li dak li stqarr il-gvern kien vag, fis-sens li stqarr li huwa "*has expressed its' desire to enter into negotiations*" magħha bi ħsieb li jagħti konċessjoni lilha wkoll, ma jidherx li din l-offerta ġiet segwita b'diskussjonijiet konkreti, u s-soċjeta` attriċi ma kellhiex tħalli kwazi sena tgħaddi qabel ma istitwiet din il-kawża.

Għaldaqstant, tiddisponi mill-appell tal-Ministru tal-Finanzi, tal-Ministru għall-Ekonomija, Investiment u Intrapriži żgħar u ta' Dr Emanuel Camilleri bħala Chairman tal-Privatisation Unit, billi tilqa' l-istess, tħassar u tirrevoka s-sentenza tal-ewwel Qorti tat-12 ta' Ottubru, 2016, tilqa' l-eċċezzjonijiet preliminari tal-awtorita` governattiva imsemmija, tqis l-azzjoni attriċi perenta u tastjeni milli tieġu konjizzjoni tal-istess.

L-ispejjez kollha tal-kawża jithallsu mis-soċjeta` attriċi appellata, Dragonara Gaming Limited.

Silvio Camilleri
Prim Imħallef

Tonio Mallia
Imħallef

Joseph Azzopardi
Imħallef

Deputat Reġistratur
df